

Skogsnöten

2026

DEN 45:e RIKSOMFATTANDE
SKOGSFÄRDIGHETSTÄVLINGEN FÖR HÖGSTADIER

NAMN

SKOLA

KLASS

/96 p

1

INSEKTPOLLINERADE VÄXTER OCH POLLINERARE

Insekterna samlar in nektar och pollen av blommande växter till föda. Samtidigt pollinerar de blommorna. Från vår till höst finns det mycket föda i naturen, eftersom olika arter blommar vid olika tider av växtperioden.

A) Namnge de pollinerare (1–2) och de insektpollinerade växter (3–7), som du ser på bilderna.

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

6 _____

7 _____

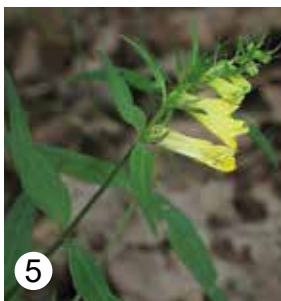

B) När blommar de här växtarterna (3–7) i mellersta Finland?
Skriv bokstäverna B, M eller S i rutorna efter växternas namn.

B = Början av växtperioden, dvs. mars-maj

M = Mitten av växtperioden, dvs. juni-juli

S = Slutet av växtperioden, dvs. augusti-september

2 BITANDE OCH STICKANDE RYGGGRADSLÖSA DJUR

A) Namnge de ryggradslösa djuren (A–C).

A _____

B) Vilka organismgrupper hör de till?
Skriv IN eller SP i rutorna efter namnen.

B _____

C _____

IN = insekter

SP = spindeldjur

C) Kryssa för påståendena vid organismerna A, B och C. Kryssa för de rätta alternativen. Samma rad kan ha ett eller flera kryss.

A B C

☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐

1) En del av näringskedjan och därför en viktig del av ekosystemet

2) Behöver en måltid av blod för att föröka sig

3) Kan inte flyga

4) Hittar sitt byte tack vare sin goda syn

5) Larven lever i vatten och får syre genom ett andningsrör som sticker upp i luften genom vattenytan

6) Hör till underordningen flugor

7) Ett bett kan överföra borreliabakterier som orsakar sjukdomen borrelios

8) Kan bita sig fast i huden och sitta fast i flera dagar, men man kan skydda sig med kläder

1A

1B

2A

2B

2C

Sida

/28p

NATURVÅRD I EKONOMISKOG. Välskötta skogar producerar virke till råvara för produkter, som vi behöver. Samtidigt kan man i en ekonomiskog öka den biologiska mångfalden, som finns i naturskogar. Skogsägaren kan med hjälp av olika naturvårdsmetoder förbättra livsmöjligheterna för många skogsarter.

A) Vad betyder naturens mångfald eller biodiversitet? Nämn tre saker.

1

2

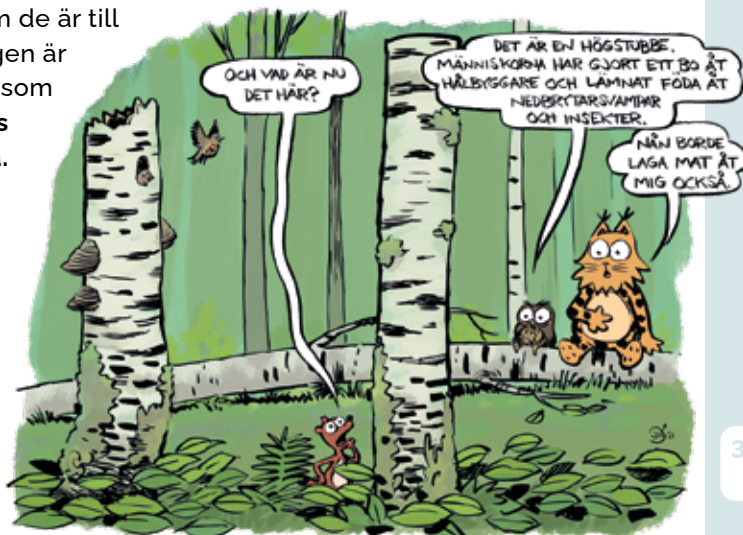
3

B) Murkna träd upprätthåller naturens mångfald, eftersom de är till nytta för upp till 5000 olika organismer. Vid avverkningen är det viktigt att spara murkna träd, och också friska träd som de nedbrytande organismerna behöver. **På bilden finns det olika tecken på murket träd, vilka? Nämn tre olika.**

1

2

3

C) Hackspettar ses ofta på murknande träd. Varför hackar hackspetten på trädet? **Kryssa för rätta alternativ.**

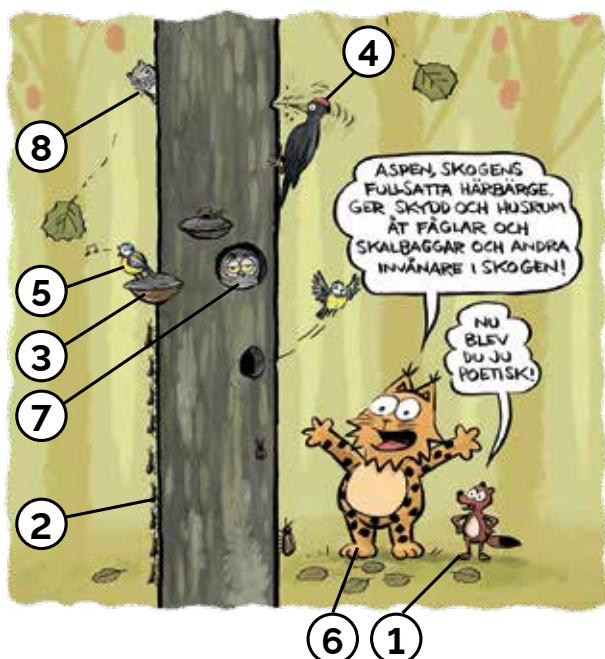
- ☐ Den markerar sitt revir ☐ Den försöker fälla trädet ☐ Den vill locka till sig en hona/hane
☐ Den letar efter larver att äta ☐ Den vill göra en bohåla ☐ Den hackar loss spånor till bomaterial

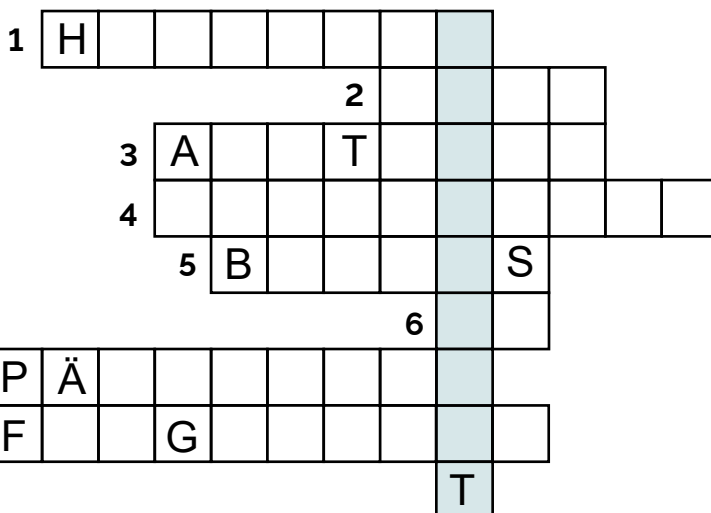
ASPEN, SKOGENS VÄLBESÖKTA HOTELL

Det lönar sig att spara aspar vid avverkningen. Asparna utgör livsmiljö för många slags insekter, lavar, mossor och hålbyggnare.

Identifiera arterna 1–8 på bilden, skriv deras namn i korsordet. Lösningen är det ord som kommer upp lodrätt.

Aspen är skogens...

5 TRÄDSLAGSBLANDNINGAR ÖKAR SKOGENS BIODIVERSITET

Läs igenom texten och kryssa för rätt påståenden.

En blandskog innehåller många trädslag. Under tre fjärdedelar av träden består av det trädslag man valt att odla, till exempel gran.

Även om man skulle plantera bara ett trädslag på ett område, kommer andra trädslag också att växa upp där, av frön från omgivande träd. När skogen gallras sparas alla trädslag som växer på området.

Lövträd ökar i barrträdsdominerad skog mängden arter som lever på lövträd. Lövträd som växer bland barrträd förbättrar skogens motståndskraft mot skadeinsekter.

- ☐ 1) En skog är en blandskog, om 60 procent av träden är granar och 40 procent är lövträd.
- ☐ 2) En blandskog uppstår endast om man planterar in plantor av två eller flera trädslag.
- ☐ 3) Om det växer gran, björk, al och sälg i skogen, sparas träd av alla trädslag vid avverkningen.
- ☐ 4) Det lönar sig att leta efter skäggriskor i skogar där det bara växer tallar.
- ☐ 5) Granbarkborren trivs inte i en skog där det enbart växer granar.

Skäggriska

5

6 SKOGSBRÄNDER ÄR EN DEL AV SKOGARNAS NATURLIGA KRETSLOPP

Kryssa för rätta alternativ utgående från texten och dina egna kunskaper.

Barrskogar i naturtillstånd har brunnit i genomsnitt en gång per 150–300 år. Tack vare effektiv brandbekämpning förekommer det sällan skogsbränder i dag.

Skogsbränder är skadliga för en stor del av skogens organismer. Det finns ändå många organismarter som lever av eldskadat trä. De har nytta av restaureringsbränning och hyggesbränning, där man använder eld på ett kontrollerat sätt, på ett begränsat område.

Hyggesbränning görs efter förnyelseavverkning, före nya träd planteras. Hyggesresterna bränns till aska och sparträden får förkolna.

Med restaureringsbränning kan man återställa tidigare ekonomiskogar till naturtillstånd, till exempel på naturskyddsområden. Vid restaurering kan en stor del av trädbeståndet brännas upp.

- ☐ 1) Att använda eld i skogsbruket är ett jobb för yrkesfolk.
- ☐ 2) Förbränning frigör näringsämnen till kretsloppet.
- ☐ 3) Bränning hjälper arter som behöver förkolnat trä som biotop.
- ☐ 4) Före bränningen har man slutavverkat skogen och transporterat virket till en produktionsanläggning.
- ☐ 5) Hyggesbränning skapar gynnsamma förhållanden för frön att gro och skjuta plantor.
- ☐ 6) Med restaureringsbränning vill man minska antalet arter.
- ☐ 7) Med hjälp av restaureringsbränning kan man producera stor mängd förkolnat trä.
- ☐ 8) Efter en restaureringsbränning kan den naturliga successionen komma igång i skogen.
- ☐ 9) Restaureringsbränning görs enbart av ekonomiska orsaker.
- ☐ 10) Med hjälp av restaureringsbränning kan en ekonomiskog förvandlas till en gynnsam miljö för gammelskogsarter.

Spår efter hyggesbränning på en förnyelseyta

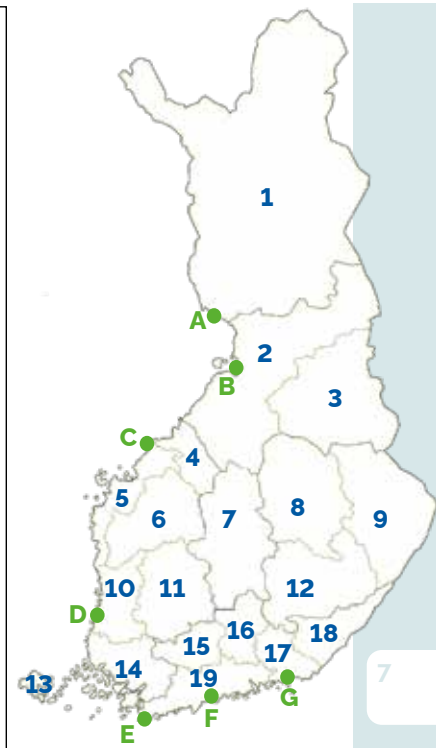
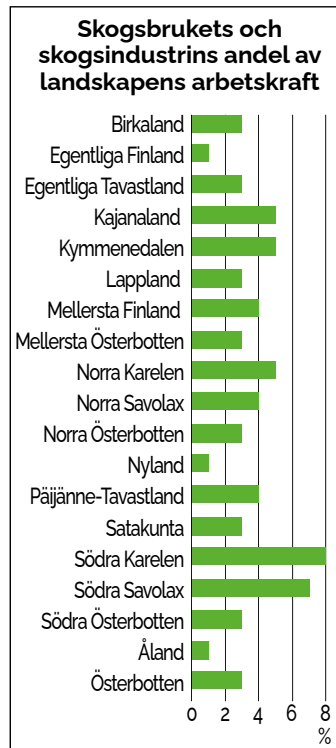
6

7 SKOGEN ÄR VIKTIG FÖR SYSSELSÄTTNINGEN

I HELA FINLAND. Skogsbranschen i Finland sysselsätter nästan 100 000 personer. **Fyll i de siffror som saknas utgående från givna fakta.**

- 1) Jag bor i det landskap som på kartan har nummer ____.
- 2) Skogsbrukets och skogsindustrins andel av arbetskraften i mitt hemlandskap är cirka ____ procent.
- 3) De fem landskap, där skogsbrukets och skogsindustrins andel av arbetskraften är störst, är landskapen med nummer ____, ____, ____, ____ och ____.
- 4) Största delen av skogsindustrins produkter exporteras. På kartan har vi märkt ut viktiga exporthamnstäder A–G. **Skriv A–G bokstäverna på linjerna.**

Raumo ____ Hangö ____ Uleåborg ____ Helsingfors ____
Kemi ____ Kotka och Fredrikshamn ____ Jakobstad ____

8 TRÄ SOM BYGGMATERIAL. Kontors- och hotellbyggnaden Skatuddskajen i Helsingfors är ett exempel på högklassig och ekologisk finsk träarkitektur.

Nedan berättas mera om Skatuddskajen. Dessutom beskrivs träet som byggnads- och inredningsmaterial. **Föreana påståendena om byggnaden och träets egenskaper med varandra. Skriv siffrorna 1–6 i rutorna.**

- ☐
- Skatuddskajen är ett stort kollager, eftersom byggnaden är uppförd av mera trä än någon annan byggnad i Finland.
- ☐
- De träd som använts för byggandet har ersatts ned nya plantbestånd.
- ☐
- Alla bärande konstruktioner är av trä.
- ☐
- Trä används i inredningen på många sätt, bland annat form av valv.
- ☐
- Byggnaden har ett behagligt ljudklimat.
- ☐
- Byggnaden har planerats för minst hundra års användning. En del av trämöblerna har varit i användning sedan 1960-talet.

- 1) Trä är en förnybar naturresurs.
- 2) Trä är med rätt skötsel ett långlivat material.
- 3) Trä har goda akustiska egenskaper.
- 4) Trä är ett hållbart byggnadsmaterial, som är starkt för sin vikt.
- 5) Trä är lätt att bearbeta.
- 6) Trä binder koldioxid från atmosfären när det växer.

© Stora Enso

9 VILL DU BEKANTA DIG MED SKOGBRANSCHEN?

Bland dem som klarat sig bra i Skogsnöten utlottas tvåveckors sommarjobb. Skogsvårdsföreningarna koordinerar jobben så nära ditt hem som möjligt.

Deltar du i utlottningen av sommararbete?

- ☐ Jo, tack! ☐ Inte denna gång, tack.

7

8

9

Sida

/21p

Modellsvaren

är en riktgivande granskningslista från vilken man kan avvika. Granskningen kan göras av eleverna eller läraren. **Envar skola kan ge poäng enligt egen läroplan.** Då man väljer skolans bästa tävlande ska bedömningen vara enhetligt i hela skolan. De elever som kommer vidare i tävlingen bedöms på nytt vid Forstföreningen så att alla bedöms lika.

Svaren anges med svart och poängen med rött.

Fulla
poäng
96 p

- 1 INSEKTPOLLINERADE VÄXTER OCH POLLINERARE.** Insekterna samlar in nektar och pollen av blommande växter till föda. Samtidigt pollinerar de blommorna. Från vår till höst finns det mycket föda i naturen, eftersom olika arter blommar vid olika tider av växtperioden.

- A) Namnge de pollinerare (1–2) och de insektpollinerade växter (3–7), som du ser på bilderna.

1	Jordhumla	2 p (eller humla 1 p)		
2	Nässelfjäril	2 p (eller fjäril 1 p)		
3	Sälg	1 p	B	1 p
4	Linnea	1 p	M	1 p
5	Ängskovall	1 p (Läraren kan ge ½–1 p för kovall eller skogskovall)	M	1 p
6	Ljung	1 p	S	1 p
7	Hägg	1 p	B	1 p

- B) När blommar de här växtarterna (3–7) i mellersta Finland? Skriv bokstäverna B, M eller S i rutorna efter växternas namn.

B = Början av växtperioden, dvs. mars-maj

M = Mitten av växtperioden, dvs. juni-juli

S = Slutet av växtperioden, dvs. augusti-september

- 2 BITANDE OCH STICKANDE RYGGGRADSLÖSA DJUR** Både art- och familjnamn godkänns.

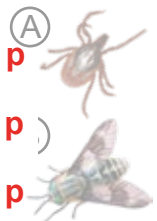
- A) Namnge de ryggradslösa djuren (A–C).

- B) Vilka organismgrupper hör de till? Skriv IN eller SP i rutorna efter namnen.

IN = insekter

SP = spindeldjur

A	fästing	1 p	SP	1 p
B	broms eller blindbroms	1 p	IN	1 p
C	mygga	1 p	IN	1 p

- C) Kryssa för påståendena vid organismerna A, B och C. Kryssa för de rätta alternativen. Samma rad kan ha ett eller flera kryss.

A B C

X	X	X
X	X	X
X		
	X	
		X
	X	
X		
X		

- En del av näringskedjan och därför en vil
- Behöver en måltid av blod för att föröka sig
- Kan inte flyga
- Hittar sitt byte tack vare sin goda syn
- Larven lever i vatten och får syre genom ett andningsrör som sticker upp i luften genom vattenytan
- Hör till underordningen flugor
- Ett bett kan överföra borreliabakterier som orsakar sjukdomen borrelios
- Kan bita sig fast i huden och sitta fast i flera dagar, men man kan skydda sig med kläder

Korrekt rad = 1 p
Sammanlagt högst 8 p

(Läraren kan ge halva poäng om svaret är delvis rätt.)

1A
9

1B
5

2A
3

2B
3

2C
8

Sida

28
/28p

3 NATURVÅRD I EKONOMISKOG. Välskötta skogar producerar virke till råvara för produkter, som vi behöver. Samtidigt kan man i en ekonomiskog öka den biologiska mångfalden, som finns i naturskogar. Skogsägaren kan med hjälp av olika naturvårdsmetoder förbättra livsmöjligheterna för många skogsarter.

A) Vad betyder naturens mångfald eller biodiversitet? Nämna tre saker.

1. Variation i (områdets) livsmiljö **2 p**

2. (Områdets) artmångfald / variation i (områdets) artantal **2 p**

3. Individmångfald / variation i arternas genotyp (i området) **2 p**

Sammanlagt 6 p, om tre nivåer av biodiversitet har nämnts

Om svaret är t.ex. "mångfald / mångfald i organismsamhället / mångfald i den levande naturen" kan man ge poäng, men inte fulla poäng.

B) Murkna träd upprätthåller naturens mångfald, eftersom de är till nytta för upp till 5000 olika organismer. Vid avverkningen är det viktigt att spara murkna träd, och också friska träd som de nedbrytande organismerna behöver. På bilden finns det olika tecken på murket träd, vilka? Nämna tre olika.

en murken högstubbe

tillverkad högstubbe

döda träd / torrakor

låga / kullfallet träd

tickor

hål / bohål

← Exempel på godkända svar.

**2 p / sak
Tre nämnda saker = 6 p**

Om svaret är t.ex. "mossor och lav vid trädens fot", kan poäng ges, t.ex. 1 p.

C) Hackspettar ses ofta på murknande träd. Varför hackar hackspetten på trädet? Kryssa för rätta alternativ.

☒ Den markerar sitt revir

☐ Den försöker fälla trädet

☒ Den vill locka till sig en hona/hane

☒ Den letar efter larver att äta

☒ Den vill göra en bohåla

☐ Den hackar loss spånor till bomaterial

1 p / ruta (rätt svar), högst 6 p

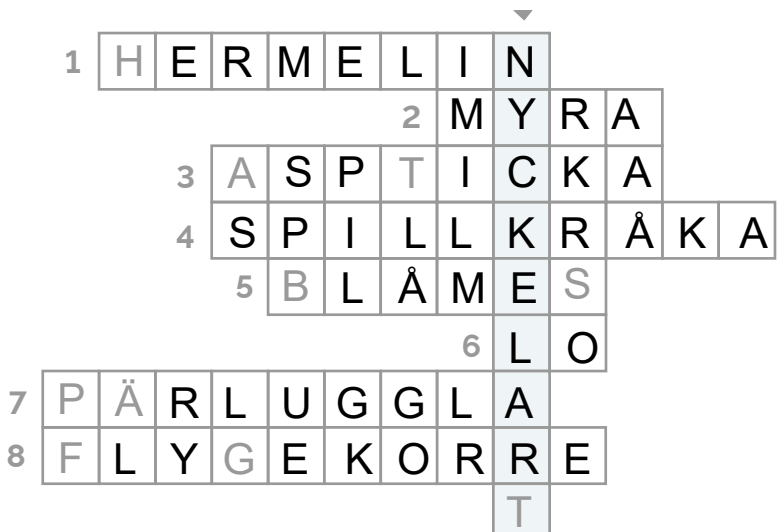
4 ASPEN, SKOGENS VÄLBESÖKTA HOTELL

Den lodräta raden (nyckelart) rätt = 1 p

Arterna rätt = 1 p / art

Sammanlagt högst 9 p

(Läraren kan om han vill ge halvpöäng, om eleven fyllt i en del av ett ord, t.ex. "ticka".)

3A
6

3B
6

3C
6

4
9

Sida
27
/27p

5 TRÄDSLAGSBLANDNINGAR ÖKAR SKOGENS BIODIVERSITET

Läs igenom texten och kryssa för rätt påståenden.

En blandskog innehåller många trädslag. Under tre fjärdedelar av träden består av det trädslag man valt att odla, till exempel gran.

Även om man skulle plantera bara ett trädslag på ett område, kommer andra trädslag också att växa upp där, av frön från omgivande träd. När skogen gallras sparas alla trädslag som växer på området.

Lövträd ökar i barrträdsdominerad skog mängden arter som lever på lövträd. Lövträd som växer bland barrträd förbättrar skogens motståndskraft mot skadeinsekter.

- ☒ 1) En skog är en blandskog, om 60 procent av träden är granar och 40 procent är lövträd.
- ☐ 2) En blandskog uppstår endast om man planterar in plantor av två eller flera trädslag.
- ☒ 3) Om det växer gran, björk, al och sälg i skogen, sparas träd av alla trädslag vid avverkningen.
- ☐ 4) Det lönar sig att leta efter skäggriskor i skogar där det bara växer tallar.
- ☐ 5) Granbarkborren trivs inte i en skog där det enbart växer granar.

Skäggriska

**2 p / ruta (rätt svar),
sammanlagt 10 p**

5
10

6 SKOGSBRÄNDER ÄR EN DEL AV SKOGARNAS NATURLIGA KRETSLOPP

Kryssa för rätta alternativ utgående från texten och dina egna kunskaper.

Barrskogar i naturtillstånd har brunnit i genomsnitt en gång per 150–300 år. Tack vare effektiv brandbekämpning förekommer det sällan skogsbränder i dag.

Skogsbränder är skadliga för en stor del av skogens organismer. Det finns ändå många organismarter som lever av eldskadat trä. De har nytta av restaureringsbränning och hyggesbränning, där man använder eld på ett kontrollerat sätt, på ett begränsat område.

Hyggesbränning görs efter förnyelseavverkning, före nya träd planteras. Hyggesresterna bränns till aska och sparträden får förkolna.

Med restaureringsbränning kan man återställa tidigare ekonomiskogar till naturtillstånd, till exempel på naturskyddsområden. Vid restaurering kan en stor del av trädbeståndet brännas upp.

- ☒ 1) Att använda eld i skogsbruket är ett jobb för yrkesfolk.
- ☒ 2) Förbränning frigör näringsämnen till kretsloppet.
- ☒ 3) Bränning hjälper arter som behöver förkolnat trä som biotop.
- ☒ 4) Före bränningen har man slutavverkat skogen och transporterat virket till en produktionsanläggning.
- ☒ 5) Hyggesbränning skapar gynnsamma förhållanden för frön att gro och skjuta plantor.
- ☐ 6) Med restaureringsbränning vill man minska antalet arter.
- ☒ 7) Med hjälp av restaureringsbränning kan man producera stor mängd förkolnat trä.
- ☒ 8) Efter en restaureringsbränning kan den naturliga successionen komma igång i skogen.
- ☐ 9) Restaureringsbränning görs enbart av ekonomiska orsaker.
- ☒ 10) Med hjälp av restaureringsbränning kan en ekonomiskog förvandlas till en gynnsam miljö för gammelskogsarter.

Spår efter hyggesbränning
på en förnyelseyta

**1 p / ruta (rätt svar),
sammanlagt 10 p**

6
10

7 SKOGEN ÄR VIKTIG FÖR SYSSELSÄTTNINGEN

I HELA FINLAND. Skogsbranschen i Finland sysselsätter nästan 100 000 personer. Fyll i de siffror som saknas utgående från givna fakta.

Skogsbrukets och skogsindustrins andel av landskapens arbetskraft

1) Jag bor i det landskap som på kartan har nummer X ← Rätt siffra från kartan

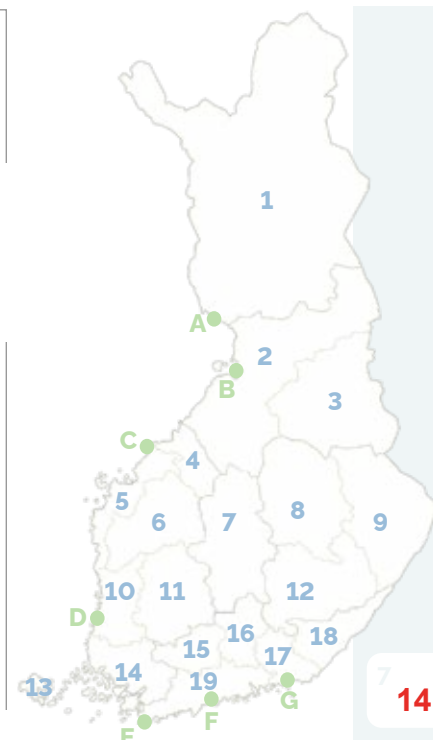
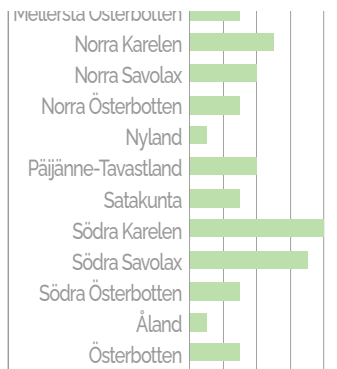
2) Skogsbrukets och skogsindustrins andel av arbetskraften i mitt hemlandskap är cirka X procent. ← Rätt siffra från grafen

3) De fem landskap, där skogsbrukets och skogsindustrins andel av arbetskraften är störst, är landskapen med nummer 3, 9, 12, 17 och 18.

4) Största delen av skogsindustrins produkter exporteras. På kartan har vi märkt ut viktiga exporthamnstäder A–G. **Skriv A–G bokstäverna på linjerna.**

Raumo D Hangö E Uleåborg B Helsingfors F

Kemi A Kotka och Fredrikshamn G Jakobstad C

Rätt siffra eller bokstav på linjen = 1 p / rätt punkt, sammanlagt 14 p

14

8 TRÄ SOM BYGGMATERIAL. Kontors- och hotellbyggnaden Skatuddskajen i Helsingfors är ett exempel på högklassig och ekologisk finsk träarkitektur.

Nedan berättas mera om Skatuddskajen. Dessutom beskrivs träet som byggnads- och inredningsmaterial. **Förena påståendena om byggnaden och träets egenskaper med varandra. Skriv siffrorna 1–6 i rutorna.**

6 Skatuddskajen är ett stort kollager, eftersom byggnaden är uppförd av mera trä än någon annan byggnad i Finland.

1 De träd som använts för byggandet har ersatts ned nya plantbestånd.

4 Alla bärande konstruktioner är av trä.

5 Trä används i inredningen på många sätt, bland annat form av valv.

3 Byggnaden har ett behagligt ljudklimat.

2 Byggnaden har planerats för minst hundra års användning. En del av trämöblerna har varit i användning sedan 1960-talet.

① Trä är en förnybar naturresurs.

② Trä är med rätt skötsel ett långlivat material.

③ Trä har goda akustiska egenskaper.

④ Trä är ett hållbart byggnadsmaterial, som är starkt för sin vikt.

⑤ Trä är lätt att bearbeta.

⑥ Trä binder koldioxid från atmosfären när det växer.

1 p / punkt, sammanlagt 6 p

© Stora Enso

8
6

9 VILL DU BEKANTA DIG MED SKOGBRANSCHEN?

Bland dem som klarat sig bra i Skogsnöten utlottas tvåveckors sommarjobb. Skogsvårdsföreningarna koordinerar jobben så nära ditt hem som möjligt.

Deltar du i utlottningen av sommararbete?

☒ Jo, tack!

☒ Inte denna gång, tack.

Kryss i vilken av rutorna som helst = 1 p

9
1

Sida
21
/21p